

Preben Bertelsen

Psykologisk Institut
Aarhus Universitet

Motivations-robusthed

gennem udvikling af realistisk motivation til forandring

Kompetence-robusthed

gennem udvikling af almenmenneskelige tilværelseskompetencer

Tilværelsespsykologi

Den unge er ikke selv motiveret til at arbejde med forandring i tilværelsen

Forandring i tilværelsen er del af den unges egen motivation

Ikke motiveret	Indirekte motiveret		Egen motiveret
	Ydre styret	Indre styret	
<i>Ikke motiveret eller engageret</i>	<i>Konsekvens, belønning, straf</i>	<i>Middel til at opnå andet mål</i>	<i>Målet værdsat i sig selv</i>

en god nok tilværelse

Grundlæggende handler forandringen om éns greb om egen og fælles tilværelse

At være med til **at skabe robusthed** starter med at møde de sårbare unge i deres **forandringmuligheder**

Finde deres egen-motivation

Tilværelsespsykologiens "basic five"

Aktør

Struktur

Vil?

Finde egen retning og energi "**jeg vil forandre**"
Kan?

Understøtte mestrende selvtillid "**jeg kan forandre**"

Gør?

Handling.
"jeg kan se for mig hvad jeg kan gøre"

Ydre muligheder?

Se nye tilværelsesbaner
"**jeg kan få øje på øvebaner**"
Blive mødt?

hjulp, anerkendt: "jeg får opbakning til forandring"

1. Robusthed gennem realistisk motivation til forandring

- Indre-motiveret, ikke ydre-motiveret
- En forandringsproces de kan se for sig som deres

**en god
nok
tilværelse**

Grundlæggende handler
forandringen om éns greb om
egen og fælles tilværelse

Vi bliver nødt til at forstå *hvad* unge mennesker dybest set søger efter.

I tilværelsespsykologiens optik:

Det som *vi alle* stræber efter: *en god nok tilværelse*

Overfladiske betragtninger vedrørende integration og socio-økonomiske forhold er ikke tilstrækkelig

Afgørende: en oplevelse af at være aktør i tilværelsen –
et godt nok greb om egen og fælles tilværelse

Tilværelsespsykologi

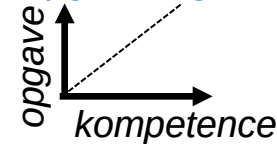
Godt nok forankret i tilværelsen

Kompetencer til at **deltage** socialt

- Nære relationer
- Job/uddannelse – rammer, økonomi, bolig etc
- Prosocial engagement i omgivelserne

Aktør i egen og fælles tilværelse

- **Flow:** Overensstemmelse mellem tilværelsesopgaver og tilværelseskompetencer

Godt nok forankret i tilværelsen

Kompetencer til at **realitetsafstemme** sig

- Finde praktisk fornuftige og brugbare fremgangsmåder (pragmatisk)
- Tænke over værdier og normer i det man foretager sig (moralisk)

Godt nok forankret i tilværelsen

Kompetencer til at **navigere** mellem mange tilværelsesperspektiver

- Mærke efter hvad man selv tænker og føler og vil med sin tilværelse
- Se tilværelsen fra andres perspektiv
- Forstå ideen bag regler, love, systemer, forklaringer, diskurser og tro

Tilværelsespsykologi – radikaliseringsmodel

Nonflow i tilværelsen pga

- for *svære* udfordringer og opgaver
- *mangelfuld* / *forstyrret* agency
- *Mangelfuld* / *forstyrret* autonomi
- *Mangelfuld* / *forstyrret* autenticitet

Aktør i egen og fælles tilværelse

- **Flow:** Overensstemmelse mellem tilværelsesopgaver og tilværelseskompetencer
- **Agency:** skillset og mindset
- **Autonomi:** frihed og retning
- **Autenticitet:** refleksion, integritet og gensidighed

Ultimativ
trussel:
non-flow

deltage / afstemme
en god
nok
tilværelse
perspektivere

Non-flow i tilværelsen:

Kan **ikke** håndtere tilværelsens udfordringer

Kan **ikke** give tilværelsen indhold og retning efter eget og fælles valg

Tilværelsespsykologi – radikaliseringsmodel

Nonflow i tilværelsen pga

- for *svære* udfordringer og opgaver
- *mangelfuld* / *forstyrret* agency
- *Mangelfuld* / *forstyrret* autonomi
- *Mangelfuld* / *forstyrret* autenticitet

Ekstremistisk aktivisme

En indadrettet eller udadrettet bestræbelse på ultimativt at (re)konstruere flow i tilværelsen

Legal politisk eller religiøs aktivitet

Legal radikalisering

Non flow i tilværelsen:

Kan **ikke** håndtere tilværelsens udfordringer

Kan **ikke** give tilværelsen indhold og retning efter eget og fælles valg

Ultimativ trussel: non-flow

deltage / afstemme
en god nok tilværelse
perspektivere

Tilværelsespsykologi

Nonflow i tilværelsen pga

- for *svære* udfordringer og opgaver
- *mangelfuld* / *forstyrret* agency
- *Mangelfuld* / *forstyrret* autonomi
- *Mangelfuld* / *forstyrret* autenticitet

Ekstremistisk aktivisme

En indadrettet eller udadrettet bestræbelse på ultimativt at (re)konstruere flow i tilværelsen

Legal
radikalisering

Legal politisk eller
religiøs aktivitet

Nogle mennesker
giver op. De klarer
ikke at håndtere
tilværelsesopgaverne

psyko-social
deroute

kriminalitet

Nogle insisterer på
ultimativt at kæmpe,
men for egen
vindings eller hadets
skyld og med
kriminelle midler

dying to
belong

Nogle har svært ved
at passe ind. De
forsøger at opnå
street credit.
Copycats

Illegal politisk eller
religiøs aktivitet

Illegal
radikalisering

Illegal ekstremistisk aktivisme:

At bruge illegale midler til ultimativt
at rekonstruere flow i tilværelsen

deltage / afstemme
en god
nok
tilværelse
perspektivere

Ultimativ
trussel:
non-flow

Et påtrængende trusselsbillede (cross-overs) hvor

- socio-økonomiske problemer
- kriminalitet
- multi-eksklusion / andenordens-eksklusion

løber sammen i voldelige anslag og hadkriminalitet
uden dybereliggende politisk agenda

Tilværelsespsykologi

Den *psykologiske* udfordring

Ekstremistisk aktivisme

En indadrettet eller udadrettet bestræbelse på ultimativt at (re)konstruere flow i tilværelsen

Legal
radikalisering

psyko-social
deroute

kriminalitet

dying to
belong

Illegal
radikalisering

Illegal ekstremistisk aktivisme:

At bruge illegale midler til ultimativt at rekonstruere flow i tilværelsen

Ultimativ
trussel:
non-flow

deltage / afstemme
en god
nok
tilværelse
perspektivere

Basic Five

Vil
Kan
Ydre muligheder
Blive mødt
Gør

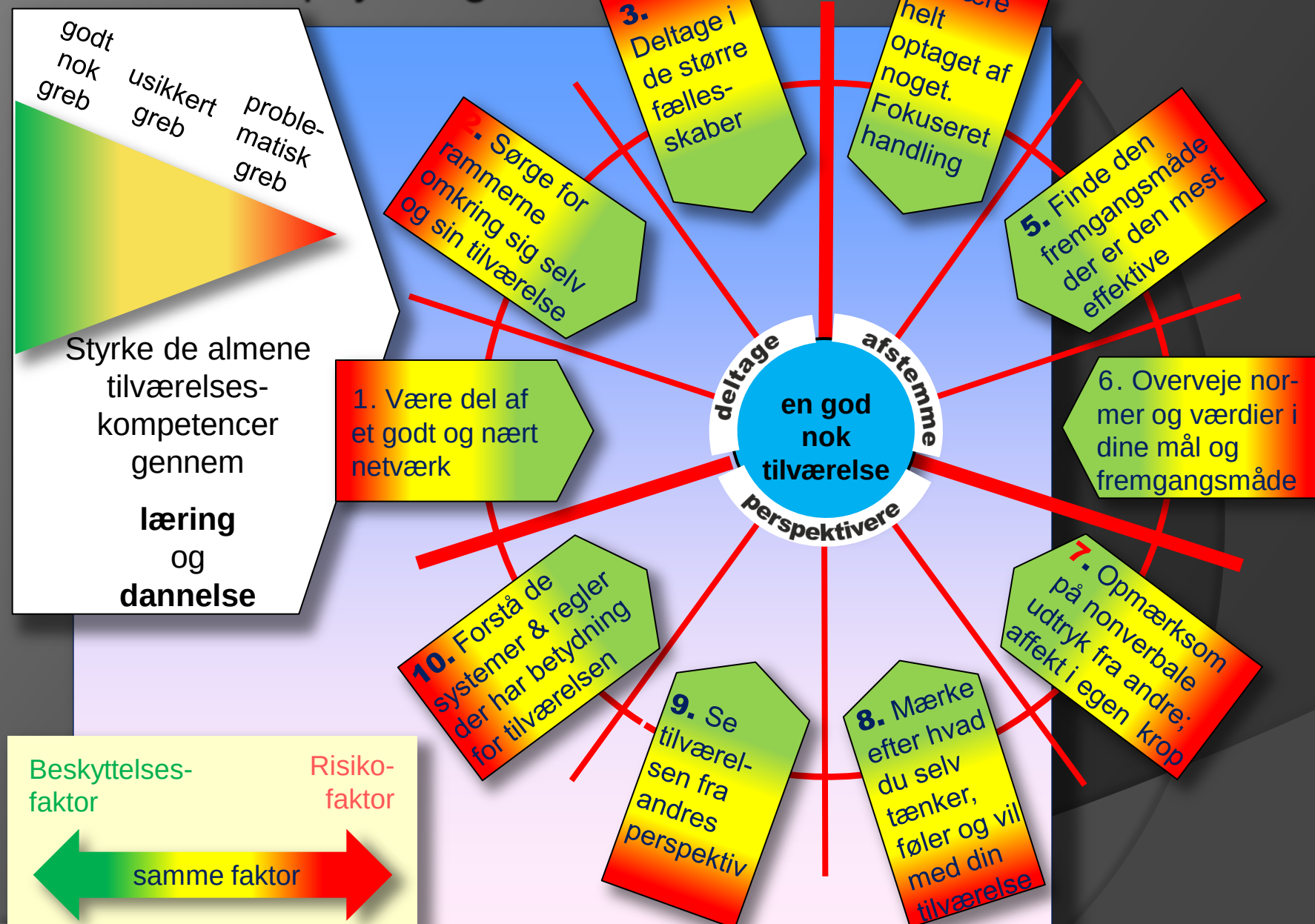
Tilværelsespsykologisk optik: Tilværelsesforankringen ?

Hvad søger personen, hvad er de reale udfordringer – hvordan matches det af tilsvarende TP-kompetence
Udvikling/dannelse/empowerment

Mainstreampsykologiens optik:

Eksistentiel / terapeutisk bearbejdelse af forstyrrelser i realistisk og social motivation

Tilværelsespsykologi

Tilværelsespsykologi

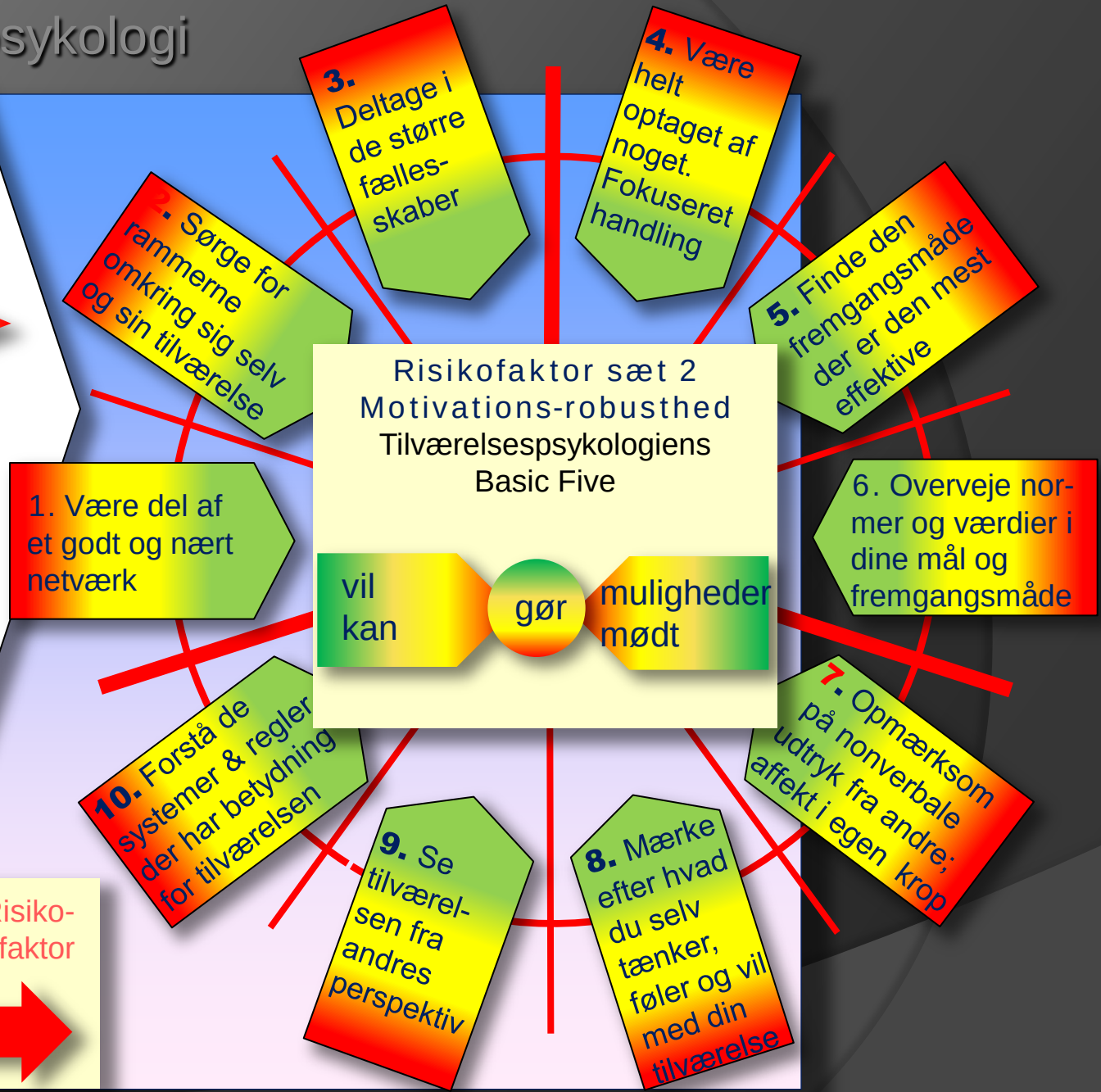
godt greb
nok greb
usikkert greb
problematisk greb

Risikofaktor Sæt 1
Kompetence-robusthed

Styrke de almene tilværelseskompetencer gennem **læring og dannelse**

Beskyttelsesfaktor
Risiko-faktor

← samme faktor →

Tilværelsespsykologi

Risikofaktorer:
radikalisering

Risikofaktorer:
Ungdomskriminalitet

vil Monomani mht ideologiske mål. Skyld- og skam- handlingsforpligtelse.
kan Flertydighedsintolerance. Kredsende om krænkelser. Jump to conclusion.
ydre mulighed Fravær af legale mulig- heder. Adgang til illegale muligheder. Selvcentreret gruppe
mødt Selektiv anerkendelse. Identitetsforenkling. Mobilisering.
gør Jump to action. Aggression som den umiddelbare respons. Locus of control

Vil Impulskontrol Realitetsorientering (risiko-tagning) spændingssøgning
Kan perspektivtagning (jeg, du, det) evne til at sætte ord på sociale færdigheder (lyver, aggressiv) målsætninger, målrettethed problemløsningsfærdigheder
Ydre muligheder Nære netværk: Forældre: psykosocialt Forældre: konflikthåndtering, sammenhængskraft Forældre: socioøkonomisk Familie/venner: positive prosociale rollemodeller Nærmiljøet Øvrige positive prosociale rollemodeller Bologområde Skolens kriminalitetsrate Stabilitet – skole hjem Større strukturelle forhold Samfundstilstand generelt Fritidsaktiviteter, uddannelser Deltagelsesmuligheder
Blive mødt Omsorg Anerkendelse, nærvær fælles værdier i familien Opdragelse og rammer Indflydelse fra jævnaldrende
Gør Deltagelse i familielivet Uddannelse, arbejde, institutioner Lovlydighed, normativitet

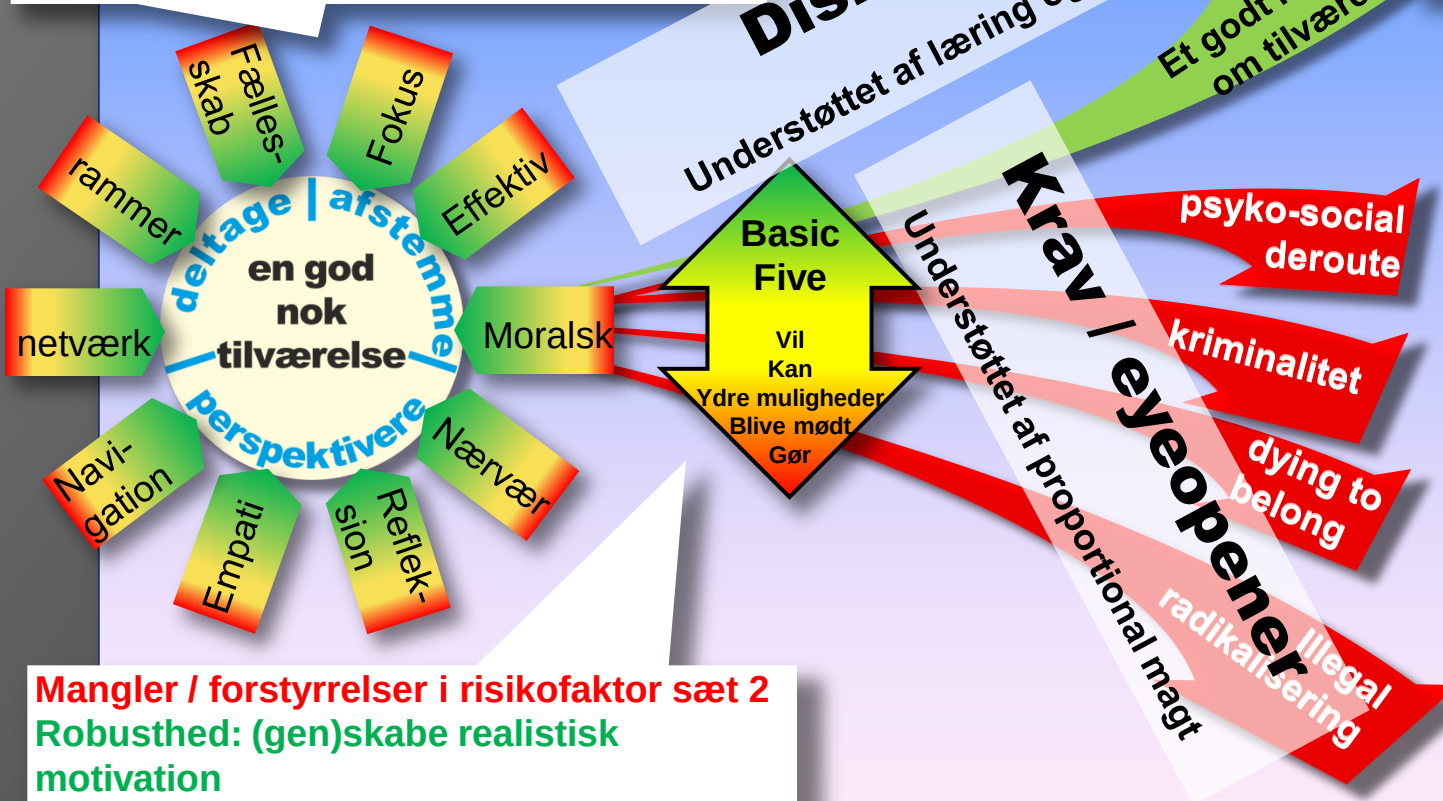
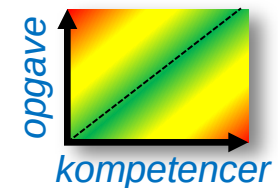
Tilværelsespsykologi

Mangler/forstyrrelser i risikofaktor sæt 1

Robusthed: (gen)skabe flow i tilværelsen

- udfordringer og opgaver
- udvikle / danne agency
- udvikle / danne autonomi
- udvikle / danne autenticitet

Flow i forholdet mellem
tilværelsens opgaver og
skill-set/mind-set

Mangler / forstyrrelser i risikofaktor sæt 2

Robusthed: (gen)skabe realistisk motivation

- Udvikle / danne tilværelsespsykologiens Basic Five